

Kitabu cha Danieli - Nambari Hamsini na Tano

Kufunua Msuko wa Kinabii: Ufunuo wa Gabrieli kwa Danieli

Jeff Pippenger

2024-01-19

Gabrieli alimjia Danieli baada ya kuwa ameelewa miaka sabini ya utekwa iliyo katika unabii wa Yeremia, na kiapo na laana ya Musa.

Katika mwaka wa kwanza wa kutawala kwake, mimi Danieli, nilielewa kwa vitabu hesabu ya miaka, ambayo neno la Bwana lilimjia nabii Yeremia, ya kwamba atatimiza miaka sabini katika ukiwa wa Yerusalemu. . . . Naam, Israeli wote wameivunja sheria yako, kwa kuiacha, hata wasiitii sauti yako; kwa hiyo laana imemwagwa juu yetu, na kiapo kilichoandikwa katika sheria ya Musa, mtumishi wa Mungu, kimetupata, kwa sababu tumetenda dhambi dhidi yake. Naye ameyathibitisha maneno yake, aliyoyanena juu yetu, na juu ya waamuzi wetu waliotuhukumu, kwa kutuletea uovu mkubwa; kwa maana chini ya mbingu zote hakujaifanyika kama vile kulivyofanyika juu ya Yerusalemu. Kama ilivyoandikwa katika sheria ya Musa, uovu huu wote umetupata; lakini hatukumwomba dua mbele za Bwana Mungu wetu, ili tugeuke kutoka maovu yetu, na kuelewa kweli yako. Kwa sababu hiyo Bwana amelisimamia hilo baya, na akalileta juu yetu; kwa maana Bwana Mungu wetu ni mwenye haki katika matendo yake yote ayatendayo; kwa kuwa hatukuitii sauti yake. Danieli 9:2, 11-14.

Neno alilotumiwa na Danieli, ambalo limetafsiriwa kuwa "kiapo," ndilo hilo hilo alilotumia Musa, ambalo limetafsiriwa kuwa "mara saba," katika Walawi sura ya ishirini na sita. Dada White anatufahamisha kwamba katika sura ya tisa, Danieli alikuwa akitafuta kuelewa uhusiano kati ya kipindi cha miaka sabini cha Yeremia na kipindi cha miaka elfu mbili na mia tatu. Gabrieli alikuwa ameagizwa katika sura ya nane kumfanya Danieli aelewe maono ya siku elfu mbili na mia tatu, naye Gabrieli anamalizia kazi yake anaporejea katika sura ya tisa, na kumwarifu Danieli atenganishe kiakili yale maono mawili ambayo yamekuwa mada ya sura ya saba, ya nane, na pia ya tisa. Maono hayo mawili ndiyo mada ya "kuongezeka kwa maarifa" kulikofunuliwa mwaka 1798.

Miaka sabini ya Yeremia na "laana" ya Musa vyote viwili ni vielelezo vya "mara saba," kama vinavyoakilishwa na "kiapo" cha Musa, lakini Gabrieli anakwenda kuwasilisha mgawanyo wa kipindi cha miaka elfu mbili na mia tatu. Inaweza tu kugawanywa ipasavyo wakati uhusiano kati ya maono ("chazon") ya kukanyagwa chini na maono ("mareh") ya mwonekano unapogawanywa ipasavyo. Gabrieli alianza kwa kubainisha kwamba kipindi cha majaribio cha miaka mia nne na tisini kilikuwa kimepewa Wayahudi. Kipindi hicho kilikuwa sawa na kipindi cha miaka mia nne na tisini cha uasi ambacho kilisababisha miaka sabini ya utekoni.

Neno "determined" katika aya ya ishirini na nne linahusu kipindi kuanzia kutolewa kwa amri ya tatu mwaka 457 KK hadi Stefano alipouawa kwa kupigwa mawe mwaka 34 BK, lakini neno "determined" katika aya ya ishirini na sita na ya ishirini na saba linabainisha nguvu za uharibifu za upagani na upapa.

Na baada ya majuma sitini na mawili Masihi atakatiwa mbali, ila si kwa ajili yake mwenyewe; na watu wa mkuu atakayekuja wataharibu mji na patakatifu; na mwisho wake utakuwa kwa gharika, na hata mwisho wa vita uharibifu umeamriwa. Naye atathibitisha agano na wengi kwa juma moja; na katikati ya juma atakomesha dhabihu na sadaka, na kwa kuenea kwa machukizo ataifanya kuwa ukiwa, hata kufikia utimilifu; na yaliyoamriwa yatamiminwa juu ya aliyefanywa ukiwa. Danieli 9:26, 27.

Gabrieli anamwarifu Danieli kwamba "baada ya" "Masihi" "alikatiliwa mbali" "watu wa yule mkuu atakayekuja wataharibu mji na mahali patakatifu." Roma ya kipagani iliharibu "mji na mahali patakatifu" katika mzingiro uliodumu miaka mitatu na nusu kamili kuanzia mwaka 66 hadi 70 BK. Gabrieli anabainisha kwamba "mwisho wa vita" ungekuwa "kwa mafuriko," na kwamba vita vingekuwa vya "maangamizo." Vita vilivyofanywa dhidi ya Yerusalemu na mahali patakatifu vilikuwa ni kukanyagwa chini kulikotekelezwa na upagani na upapa. Nguvu ya kipagani iliyokuwa itaiangamiza Yerusalemu mwanzoni ilikuwa Babeli, lakini nguvu ya kipagani iliyokuwa itaiangamiza baada ya Masihi kusulubiwa ilikuwa Roma ya kipagani. Lakini vita dhidi ya mahali patakatifu na jeshi vilitekelezwa na nguvu mbili za maangamizo, na ya pili kati ya hizo mbili za maangamizo katika Maandiko ni upapa.

Upapa ndiyo nguvu iliyowakilishwa kama "pigo linalofurika"; ndiyo ile nguvu katika mstari wa arobaini wa Danieli kumi na moja, ambayo "hufurika na hupita." Kukanyagwa kwa Yerusalemu kulikoanza na Babeli, na kuendelea na taifa la chuma lililosema maneno ya giza kama lilivyowakilishwa na Musa katika Kumbukumbu la Torati, kulifuatwa na upapa. Hata mwisho wa kukanyagwa huko, "maangamizi" yalikuwa "yamekusudiwa." Katika mstari wa ishirini na saba, Kristo anathibitisha agano na wengi kwa juma moja. Katikati ya juma hilo, mfumo wa dhabihu wa kidunia ungekomesha wakati Kristo alipoanza huduma yake ya ukuhani mkuu katika Patakatifu pa mbinguni. Kwa sababu ya kutotii kwa Wayahudi wakati wa kipindi cha majaribio kilichotengwa kwao, Patakatifu na mji vilipaswa tena kufanywa ukiwa.

Aya inasema "kwa ajili ya kuenea kwa machukizo ataifanya iwe ukiwa, hata mpaka utimilizo, na lililoamuliwa litamiminwa juu ya aliye ukiwa." Wayahudi walipokijaza kikombe chao cha muda wa rehema mpaka ukingo, mji na patakatifu vilipaswa kuwa ukiwa hadi mwisho wa vita. Katika "utumilizo" wa kukanyagwa mwaka 1798, ilikuwa "imeamuliwa" kwamba Upapa ungepokea jeraha la mauti. Kisha mji na patakatifu vilipaswa kurejeshwa na kujengwa upya, kama ilivyowakilishwa kwa mfano wakati Wayahudi walipotoka Babeli halisi chini ya amri tatu.

Hadi kukamilika kwa vita hivyo, Yerusalemu ingekanyagwa na mamlaka ya kipapa. Vipindi vya kinabii vinavyounda vipindi tofauti ndani ya miaka elfu mbili mia tatu vinaweza kueleweka kwa usahihi tu pale uhusiano kati ya maono ya kukanyagwa kwa miaka sabini na maono ya urejesho wa patakatifu na jeshi unapofahamika. Kukataa maono ya kutawanywa chini ya laana ya Musa ni kukataa maono ya mkusanyiko. Maono ya miaka sabini ni maono ya kutawanywa. Maono ya miaka elfu mbili mia tatu ni maono ya mkusanyiko. Maono ya miaka sabini ndiyo maono ya "chazon" ya kutawanywa, na maono ya miaka elfu mbili mia tatu ndiyo maono ya "mareh" ya mkusanyiko.

Basi alichokiunganisha Mungu, mwanadamu asikitenganishe. Marko 10:9.

Maono mawili yameunganishwa kinabii, na kukataa moja ni kukataa yote mawili. Ukweli huu unabainisha kuwa licha ya Uadventista kudai kwamba wanashikilia unabii wa miaka elfu mbili na mia tatu, wamekataa nguzo kuu ya Uadventista, kwa hakika kama vile walivyokataa ile “mara saba” mwaka 1863. Je, Wayahudi hawakudai kushika sheria ya Mungu? Je, Israeli ya kale haikudai kuwa ilikuwa ikimngoja Masihi? Madai hayana maana ikiwa hayashikilii Neno la Mungu.

Hatimaye Wamileraiti walitambua tarehe 22 Oktoba 1844 kama mwisho wa kipindi cha siku elfu mbili mia tatu, lakini ufahamu wao ulikuwa mdogo. Haikuwa hadi baada ya kukatishwa tamaa kubwa ndipo nuru ilipokuja kuhusu patakatifu pa mbinguni na kuonekana kwa Kristo katika Patakatifu pa Patakatifu siku hiyo. Si hadi baada ya tarehe hiyo ndipo walipoona ujumbe wa malaika wa tatu na sheria ya Mungu.

Bwana alikusudia kuongeza nuru ya kinabii inayohusishwa na miaka elfu mbili na mia tatu, na mnamo mwaka 1856, alifungua mlango wa nuru zaidi, na katika miaka saba iliyofuata Waadventista walifunga mlango huo. Haikuwa hadi baada ya tarehe 11 Septemba 2001 ndipo Bwana alipowaongoza wanafunzi wa unabii kurudi katika makala za Hiram Edson, na nuru ya “mara saba” ikaanza tena kuongezeka.

Kwa kukataa kuona uhusiano kati ya unabii wa miaka elfu mbili na mia tatu na unabii wa miaka elfu mbili na mia tano na ishirini, Uadventista ukaja kuielewa tarehe 22 Oktoba 1844 kwa namna iliyodumaa na isiyokamilika.

Mara tu S. S. Snow alipothibitisha tarehe ya kusulubiwa, tarehe ya 22 Oktoba 1844 ilibainishwa.

Basi ujue na ufahamu kwamba tangu kutolewa kwa amri ya kuirudisha na kuijenga Yerusalemu upya hadi kwa Masihi, yule Mkuu, kutakuwa na majuma saba, na majuma sitini na mawili; barabara itajengwa tena, na ukuta pia, hata katika nyakati za taabu. Na baada ya majuma sitini na mawili Masihi atakatiwa mbali, lakini si kwa ajili yake; na watu wa yule mkuu atakayekuja wataharibu mji na mahali patakatifu; na mwisho wake utakuwa kwa mafuriko, na hadi mwisho wa vita maangamizi yameamriwa. Naye atathibitisha agano na wengi kwa juma moja; na katikati ya lile juma atasitisha dhabihu na sadaka, na kwa sababu ya kuenea kwa machukizo ataifanya iwe ukiwa, hata utimilifu utakapofika, na yaliyoamuliwa yatamiminwa juu ya aliye ukiwa. Danieli 9:25-27.

Wamileraiti walitambua tarehe sahihi ya kusulubiwa na kisha mwisho wa kipindi cha miaka elfu mbili na mia tatu ukatambuliwa. “Kukatiliwa mbali kwa Masihi” katika “katikati ya juma” ambamo Kristo alithibitisha “agano”, kwa sababu Wayahudi walikuwa wamekijaza kikombe chao cha muda wa rehema hadi ukingoni, kama kunavyoakilishwa na “kuenea kwa Machukizo”, nako kulitambuliwa. Msalaba ukawa alama ya njia ya kihistoria iliyokuwa muhimu katika kutambua ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane.

Licha ya nuru iliyomo katika aya zilizozalisha udhihirisho wenye nguvu sana wa nguvu za Mungu, wafuasi wa Miller hawakuwahi kufikia uelewa wa aya hizo uliowakilishwa na hamu ya Danieli ya kuelewa uhusiano wa maono yale mawili. Juma ambalo Kristo alithibitisha agano liligawanywa katika vipindi viwili, ambavyo baadaye Dada White alivibainisha kuwa vinawakilisha huduma ya kibinafsi ya Kristo ya miaka mitatu na nusu, ikifuatiwa na huduma yake kama ilivyowakilishwa na

wanafunzi. Waliona kwamba alama ya kihistoria ya msalaba ilikuwa nanga ya kubaini tarehe 22 Oktoba 1844, lakini hawakuona kwamba pia uliwakilisha kitovu cha vipindi viwili vilivyo sawa vya miaka mitatu na nusu, na hivyo ukawakilisha "mara saba," ambayo Mungu kupitia Musa aliita "mzozo wa agano lake."

Basi nami pia nitakwenda kinyume nanyi, nami nitawaadhibu tena mara saba kwa sababu ya dhambi zenu. Nami nitaleta upanga juu yenu, utakaolipiza kisasi cha agano langu; nanyi mtakapokusanyika ndani ya miji yenu, nitatuma tauni miongoni mwenu; nanyi mtatiwa mkononi mwa adui. Walawi 26:24, 25.

Kristo alipokuwa akithibitisha agano na wengi, lilikuwa ndilo agano alilokuwa na ugomvi nalo dhidi ya Wayahudi wasiotii. 'Ugomvi wa agano lake,' ulianza mwaka 723 KK, Waashuru walipochukua ufalme wa kaskazini utumwani, na kisha kwa siku elfu moja mia mbili na sitini za kinabii, upagani uliikanyaga chini Israeli ya kimwili. Kukanyagwa huko kulifuatiwa na siku nyingine elfu moja mia mbili na sitini za kinabii, ambapo upapa uliikanyaga chini Israeli ya kiroho.

Wiki ya kinabii ambamo Kristo alithibitisha agano, kama utimilifu wa maono ya miaka elfu mbili mia tatu, pia iliwakilisha maono ya miaka elfu mbili mia tano na ishirini. Wafuasi wa Miller walitambua vya kutosha kuhusu unabii wa miaka elfu mbili mia tatu kiasi cha kutangaza kwa usahihi ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane, lakini walichagua kukataa baadhi ya nuru ambayo tafsiri ya Gabrieli katika sura ya tisa ilikusudiwa kuwasilisha.

Gabrieli alimwelekeza Danieli atenganishe ipasavyo (kiakili) maono yale mawili, yaliyowakilishwa kama "jambo" na "maono," na katika kutimiza ushauri huo Dada White anatufahamisha kwamba huu ndio ulikuwa mzigo wenyewe wa Danieli alipokuwa akitafuta kuelewa uhusiano kati ya majuma sabini (ishara ya "mara saba"), na miaka elfu mbili mia tatu.

Kukataa kwa Waadventista "mara saba" kuliwaweka katika nafasi ambayo hawakuweza kuelewa kwamba kipindi cha kwanza cha miaka mia nne na tisini, kilichokatwa kutoka katika miaka elfu mbili na mia tatu, kiliwakilisha uasi wa agano ambao Musa anauita "mzozo wa agano lake".

Walizuiwa pia kutambua kwamba kusulubiwa katikati ya juma kulifanya zaidi ya kubainisha tu tarehe, kwa kuwa kulibainisha kiini chenyewe cha mzozo wa Kristo na kutokutii kwa Israeli kuhusu damu ya agano. Walikuwa vipofu kwa ukweli kwamba damu iliyomwagwa kwa ajili ya wengi msalabani, iliyokuwa ikithibitisha agano lake, ilikuwa pia ikithibitisha agano lililoelezwa katika Mambo ya Walawi sura ya ishirini na tano na ishirini na sita.

Waisraeli wa kale walijitwika agano, wakalifafanua agano hilo kuwa ni tangazo lao: "yote aliyoyasema Bwana, tutayatenda," bila kujua kabisa kwamba agano ambalo Kristo alikuwa akitoa lilihitaji sheria yake iandikwe moyoni. Ufafanuzi wao wa kifarisayo wa masharti ya agano uliwazuia kuelewa na kukubali agano la kweli.

Israeli ya kisasa imefafanua damu ya msalaba katikati ya juma kwa istilahi zinazohusababisha upofu uleule kwa Israeli ya kisasa kama ule uliokuwa juu ya Israeli ya kale walipomkataa Masihi na kutangaza kwamba hawakuwa na mfalme ila Kaisari.

Israeli ya leo haioni ukweli kwamba historia ambayo Gabrieli alimweleza Danieli haijumuishi tu uthibitisho wa agano, bali pia kutawanywa kunakoletwa juu ya wale wanaolikataa agano hilo, maana aya hizo zinaonyesha kwamba Roma ya kipagani (yule mkuu aliyekuwa atakuja) itaharibu mji na mahali patakatifu, na kwamba hadi mwisho wa vita (vilivyoikanyaga mahali patakatifu na jeshi) "hali za ukiwa," kwa wingi, zimekusudiwa.

Katika historia ambapo Kristo alimwaga damu yake ili kuthibitisha agano na wengi, nguvu mbili zinazoleta ukiwa za Roma ya kipagani na ya kipapa zinabainishwa waziwazi. Damu iliyomwagwa msalabani ndiyo anayoileta Kristo katika patakatifu pa mbinguni, na ni ishara ya kazi Yake inayowakilishwa na maono ya "mareh" ya miaka elfu mbili mia tatu. Historia hiyo imefungamanishwa na historia ya maono ya "chazon" ya miaka elfu mbili mia tano na ishirini, kama inavyowakilishwa na nguvu zile mbili zinazoleta ukiwa ambazo zingekanyaga chini patakatifu na jeshi.

Kweli zilizowakilishwa katika ndoto ya Miller kama vito ziliangaza ang'avu kama jua, lakini hazikuwa kamili. Katika siku za mwisho, wakati Kilio cha Usiku wa Manane kitarudiwa kwa herufi kwa herufi, vito hivyo hivyo vitawekwa katika sanduku jipya, kubwa zaidi na yule "Mtu wa brashi ya uchafu", navyo vitang'aa mara kumi zaidi kuliko ilivyokuwa hapo awali. Vinakuwa kipimo cha ujumbe wa mwisho wa Kilio cha Usiku wa Manane. Vito hivyo vilitambuliwa mahsusi na mashahidi wawili waliotabiriwa na Habakuki kuwa majedwali. Wakati majedwali mawili ya chati za waanzilishi za 1843 na 1850 yanapowekwa moja juu ya jingine, "mstari juu ya mstari", vito vya Miller vinatambuliwa mahsusi, na kwa kufanya hivyo vito hivyo vinawakilisha ujumbe wa mwisho wa Kilio cha Usiku wa Manane.

Sehemu kubwa ya kweli zilizo kwenye chati hizo mbili zinaonyesha unabii uliotimizwa kabla ya 1844, kama vile utambulisho wa wanyama wa Danieli sura ya saba na ya nane. Sanamu ya Danieli sura ya pili imewakilishwa. Mjadala kuhusu iwapo ni Roma au Antioko Epifane anayeuthibitisha maono hayo upo humo. Kuna pia sikitiko la kwanza, pamoja na kipindi cha kukawia cha Habakuki na wanawali kumi. Kuwasili kwa malaika wa tatu kumeonyeshwa humo, na pia patakatifu pa mbinguni. "Kile cha kila siku" kama ishara ya upagani nacho kiko humo. Na bila shaka, maole matatu ya Uislamu yako humo. Zikiunganishwa pamoja, chati hizo zinawakilisha mfano wa "kuongezeka kwa maarifa" kunakotokea wakati Simba wa kabila la Yuda anapofungua muhuri wa kweli ya kinabii.

Tunapokaribia kumaliza kutafakari kwetu juu ya maono ya Mto Ulai kama ishara ya maarifa ya kinabii yaliyofunuliwa wakati wa mwisho mnamo 1798, ambayo yaliongezeka na kuunda vile vito katika sanduku jipya, kubwa zaidi, la ndoto ya William Miller, tutarejea kwenye kweli za Wamileriti ambazo hazikukamilika katika historia yao. Baadhi ziliachwa katika hali isiyokamilika kwa sababu ya kipindi cha kihistoria ambacho Wamileriti walikuwa wakiishi, na nyingine ziliachwa zisizokamilika kwa sababu ya kutotii kwa wale waliokataa kwenda sambamba na nuru inayozidi kuongezeka ya malaika wa tatu.

Tutaendelea na mambo haya katika makala ijayo.

Wale ambao Mungu amewatuma na ujumbe ni wanadamu tu, lakini tabia ya ujumbe wanaoubeba ni ipi? Je, utathubutu kugeuka mbali na maonyo hayo, au kuyadharau, kwa sababu Mungu hakukuomba ushauri kuhusu kile kingependelewa? Mungu anaita watu watakaosema, watakaopaza sauti bila kuacha. Mungu amewaibua wajumbe wake kufanya kazi yake kwa wakati huu. Baadhi wamegeuka kutoka kwenye ujumbe wa haki ya Kristo ili kuwakosoa hao watu na mapungufu yao, kwa sababu hawasemi ujumbe wa kweli kwa neema yote na ustadi unaotamanika. Wana bidii kupita kiasi, wana moyo wa dhati mno, husema kwa uthabiti uliopitiliza, na ujumbe ambao ungeleta uponyaji, uzima, na faraja kwa nafsi nyingi zilizochoka na kuteswa, kwa namna fulani unawekwa kando; maana kadiri tu watu wenye ushawishi wanavyofunga mioyo yao na kusimamisha mapenzi yao wenyewe kinyume na yale ambayo Mungu amesema, ndivyo watakavyotafuta kuondoa mwangaza kutoka kwa wale waliokuwa wakitamani na kuomba nuru na nguvu ya kuhuisha. Kristo ameweka kumbukumbu ya maneno yote magumu, ya kiburi, na ya dhihaka yaliyosemwa dhidi ya watumishi wake kana kwamba yametamkwa dhidi yake mwenyewe.

Ujumbe wa malaika wa tatu hautaeleweka; nuru itakayoiangaza dunia kwa utukufu wake itaitwa nuru ya uongo na wale wanaokataa kutembea katika utukufu wake unaosonga mbele. Kazi ambayo ingeweza kufanywa itaachwa bila kufanywa na wanaokataa ukweli, kwa sababu ya kutokuamini kwao. Tunawasihi ninyi mnaopinga nuru ya ukweli, mjitoe njiani mwa watu wa Mungu. Nuru iliyotumwa kutoka Mbinguni iwaangazie kwa miale iliyo wazi na thabiti. Mungu anawawajibisha ninyi ambao nuru hii imewafikia kwa namna mnavyoitumia. Wale wasiotaka kusikia watawajibishwa; kwa kuwa ukweli umeletwa karibu nao, lakini walidharau fursa na upendeleo walizopewa. Ujumbe ulio na uthibitisho wa Kimungu umepelekwa kwa watu wa Mungu; utukufu, adhama, na haki ya Kristo, vyenye kujaa wema na kweli, vimewasilishwa; utimilifu wa Uungu katika Yesu Kristo umewekwa wazi miongoni mwetu kwa uzuri na upendevu, ili kuwavutia wote ambao mioyo yao haikufungwa kwa upendeleo. Tunajua kwamba Mungu ametenda kazi miongoni mwetu. Tumeona nafsi zikigeuka kutoka dhambi hadi haki. Tumeona imani ikihuishwa katika mioyo ya wenye toba. Je, tuwe kama wale wenye ukoma waliosafishwa walienda zao, na mmoja tu akarudi kumpa Mungu utukufu? Bali tuhadithie wema wake, nasi tumsifu Mungu kwa moyo, kwa kalamu, na kwa sauti. Review and Herald, Mei 27, 1890.